

Asia: VN/7543/2022

Lausuntopyyntö: Arviomuistio televisio- ja radio-ohjelmistojen siirtovelvoitteesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

DNA kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja lausuu kunnioittaen liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön VN/7543/2022 seuraavaa:

1. Tiivistelmä

- Arviomuistiossa ehdotetaan, että siirtovelvoite pidettäisiin tv-ohjelmistojen osalta nykyisellään ja mahdollisesti rajoitettaisiin radio-ohjelmistojen osalta. Siirtovelvoitteesta tulisi DNA:n näkemyksen mukaan luopua kokonaan ja kumota SVPL 227 §, koska siirtovelvoitteelle ei enää nykyisin ole teledirektiivin mukaisia edellytyksiä (välttämättömyys, kohtuullisuus ja oikeasuhteisuus) Ylen televisio- eikä radiokanavien osalta. Markkina Suomessa on olennaisesti muuttunut siitä, kun kansallinen arvio siirtovelvoitteesta on viimeksi tehty vuonna 2016.
- Siirtovelvoitteen laajentamiselle kaupallisiin televisiokanaviin ei ole teledirektiivin mukaisia edellytyksiä muun muassa sen vuoksi, että kaikki aikanaan siirtovelvollisuuden piirissä olleiden kaupallisten tv-kanavien jakelu on jatkunut Suomessa senkin jälkeen, kun ko. kanavat ovat poistuneet siirtovelvollisuuden piiristä.
- Siirtovelvollisuuden kumoaminen loisi tasavertaiset edellytykset neuvotella Ylen kanssa ja mahdollisuuden sopia laajemmastakin yhteistyöstä kuin vain toteuttaa nykyinen SVPL 227 §:n mukainen siirto. Kaupallisten tv-kanavien poistuminen siirtovelvollisuuden piiristä on luonut paremmat edellytykset neuvotteluille DNA:n ja tv-yhtiöiden välillä, mikä on johtanut myös lineaaristen televisiokanavien jakelun lisäksi esimerkiksi televisio-ohjelmistojen oheispalveluiden ja erilaisten tv-yhtiöiden tilauspohjaisten verkkopalveluiden tarjontaan myös DNA:n palvelualustoilla ja

asiakaslaitteissa. DNA on sopinut joidenkin televisioyhtiöiden kanssa muun muassa televisio-ohjelmistoihin sisältyvän HbbTV-herätteen välittämisestä DNA:n kaapelitelevisioverkossa.

- Mikäli siirtovelvollisuutta joltakin osin edelleen jatkettaisiin, tulee Yle velvoittaa hankkimaan ohjelmistojen ja niiden oheis- ja lisäpalveluiden siirtoon tarvittavat tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet kaikilta niiltä tekijänoikeuslain mukaisilta oikeudenhaltijoilta, joiden oikeuksista siirrossa on kysymys.

2. Ylen televisio-ohjelmistot

2.1. Televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite ei täytä teledirektiivin mukaista välttämättömyyden edellytystä.

Siirtovelvoitesääntely on teledirektiivin 114 artiklan mukaan sallittua vain, mikäli televisio- ja radiokanavien sekä niihin liittyvien täydentävien palveluiden välittäminen sellaisissa sähköisissä viestintäverkoissa, joita käytetään radio- ja televisiokanavien välittämiseen yleisölle, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palvelujen loppukäyttäjiä käyttää niitä pääasiallisena keinonaan vastaanottaa radio- ja televisiolähetyskanavia, on välttämätöntä yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaupallisten tv-kanavien poistuminen siirtovelvollisuuden piiristä ei ole lopettanut yhdenkään tv-kanavan jakelua kaapelitelevisioverkoissa. Näin ei tulisi tapahtumaan Ylenkään tv-kanavien kohdalla, koska Ylen tv-kanavat ovat eniten katsottuja tv-kanavia eikä DNA:n intressissä ole jättää siirtämättä Ylen tv-kanavia kaapelitelevisioverkoissaan. Siirtovelvoitesääntely ei ole osoittautunut välttämättömäksi kaupallisten televisiokanavien välittämiseksi eikä tulisi olemaan sitä Ylenkään televisiokanavien osalta.

Teleyritykset ja kaupalliset tv-yhtiöt ovat pystyneet neuvottelemaan kotimaisten tv-kanavien siirtämisestä kaapelitelevisioverkoissa. Neuvottelut Ylen ja teleyritysten välillä ovat vähintäänkin yhtä lailla mahdollisia. Itse asiassa Ylen televisio-ohjelmistojen suosio kansalaisten keskuudessa vain vahvistaa Ylen neuvotteluasemaa suhteessa moneen muuhun televisioyhtiöön. Siirtovelvoite vie teleyritykseltä neuvotteluaseman eivätkä tasapuoliset neuvottelut ole käytännössä mahdollisia. Ilman lakisääteistä siirtovelvoitetta osapuolet olisivat tasavertaisessa asemassa ja voisivat neuvotella ja sopia myös muista asioista, kuin nykyisen siirtovelvollisuuden alaisista asioista. Neuvottelut Ylen kanssa ovat siirtovelvoitteesta johtuen olleet viime vuosina monessa asiassa mahdottomia, kun Yle on yrittänyt sanella sopimuksen ehtoja.

Arviomuistiossa todetaan, että noin 40 % vastaanottajista käyttää yksinomaan kaapeliverkkoa tv-sisältöjen katseluun. Määrä on arviomuistion mukaan ollut vähenemään päin. Se, kuinka monta kotitaloutta käyttää yksinomaisesti kaapelitelevisioverkkoa, ei kuitenkaan voi olla perusteena siirtovelvollisuuden sisältävän pakkovelvoitteen asettamiselle, koska Siirtovelvoitesääntely ei ole sallittua vain sillä perusteella, että merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palvelujen loppukäyttäjiä käyttää niitä pääasiallisena keinonaan vastaanottaa radio- ja televisiokanavia. Teledirektiivi edellyttää sitä, että siirtovelvoite on välttämätön yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomessa siirtovelvoitesääntelyn oikeuttavana yleisenä etuna on katsottu olevan sananvapauden turvaaminen ja erityisesti siihen liittyen oikeus viestien vastaanottamiseen.

Käytännössä kaikilla kaapelitelevisioverkon kotitalouksilla on mahdollisuus katsoa Ylen tv-kanavia esimerkiksi Yle Areenan kautta. Kaapelitelevisioliittymä myydään nykyisin tyypillisesti kiinteistön laajakaistaliittymän kanssa yhtäaikaisesti, jolloin laajakaistan kautta on Yle Areena jokaisen saatavilla. Jo pelkästään viranomais- ja pankkiasioiden hoitaminen edellyttävät käytännössä nykyisin laajakaistaliittymän ja siihen kytkeytyvän päätelaitteen hankintaa. Sen ohessa syntyy helposti myös Ylen sisältöjen saavutettavuus. Yle Areenasta voi katsoa joko perinteistä Ylen tv-kanavaa tai ohjelmia tilausvideopohjaisesti (ns. video-on-demand) silloin kun haluaa.

Alle 45-vuotiaiden parissa jo enemmistö seuraa Yle Areenaa eikä perinteistä broadcasting-signaalia antennista tai kaapelista. Nykyisellä trendillä ikäraja on seuraavan 5 vuoden kuluessa noussut jo 55 vuotiaisiin. Todennäköisimmin se tulee kuitenkin olemaan vieläkin korkeammalla, koska trendeillä on tässä ympäristössä ollut tapana kiihtyä eikä jatkua lineaarisesti. Jo nyt vanhimmassakin ikäryhmässä Yle Areenan seuraaminen on varsin yleistä ja siinä ikäryhmässä kasvu on ollut kaikkein nopeinta.

Monessa kotitaloudessa Ylen tv-kanavia katsotaan eri tavoin sen mukaan, mikä on kullekin kotitaloudessa asuvalle katsomishetkellä mielekkäintä. Ylen tv-kanavat ovat jokaisen tavoitettavissa vaihtoehtoisia jakeluteitä pitkin ja sananvapaus toteutuu tänä päivänä siinäkin tilanteessa, että jokin yksittäinen teknologia ei olisikaan juuri sillä hetkellä tai siinä paikassa käytettävissä. Siirtovelvoitesääntelyn edellytyksenä ei teledirektiivin mukaan voi olla se, kuinka moni katselee televisio-ohjelmistoja kaapelitelevisioverkon kautta, vaan edellytyksenä voi olla ainoastaan se, ettei siirtovelvollisuuden piiriin kuuluvaa televisiokanavaa ole mahdollista katsoa muualta kuin kaapelitelevisioverkosta, jolloin siirtovelvoite on välttämätön sananvapauden toteutumiseksi.

2.2. Vaaratiedottaminen

Tekstiviestitiedottaminen on nykyään tehokas tapa tiedottaa vaaroista ja se pystytään kohdentamaan alueellisesti kohdistetummin kuin televisiokanavalla tapahtuva tiedottaminen. Älypuhelin on nykyisin lähes jokaisella ja mukana ajasta ja paikasta riippumattomasti.

Television ääressä vietetään huomattavasti vähemmän aikaa kuin älypuhelimien kanssa ja sekin television ääressä vietetty aika hajaantuu vähintäänkin 20 vapaasti vastaanotettavan televisiokanavan kesken, joista Ylen tv-kanavia on vain kolme. Se, että sattuisi juuri silloin, kun vaara on ajankohtainen, katsomaan juuri sitä tv-kanavaa, jolla vaaratiedote lähetetään, on paljon epätodennäköisempää kuin, että huomaisi tekstiviestin kilahtavan älypuhelimeen.

Kuten edellä on todettu, Ylen televisiokanavien kaapelijakelu jatkuisi siitäkin huolimatta, että siirtovelvoite kumottaisiin, ja sen mukana vaaratiedotteet välittyisivät täydentävästi Ylen televisiokanavien kautta jatkossakin.

2.3. Erityisryhmien tarpeet

Erityisryhmien tarpeisiin sisältyviä velvoitteita on sähköisen viestinnän palveluita koskevassa laissa ja uuden esteettömyysdirektiivin kansallinen voimaansaattaminen tulee myös laajentamaan näitä velvoitteita. Erityisryhmien tarpeista voivat myös Yle ja teleyritys neuvotellen sopia ja ne velvoitteet, joita Ylelle lainsäädännössä on asetettu, voidaan ottaa osaksi osapuolten välistä sopimusta. Erityisryhmien tarpeet on otettavissa huomioon muun lainsäädännön kautta ja/tai osapuolten kesken sopien ilman siirtovelvoitettakin.

2.4. HbbTV

HbbTV on vain yksi teknologia internetpohjaiselle televisiolle monien muiden teknologioiden rinnalla ja kilpailijana. Televisiota katsotaan nykyisin monilla erilaisilla päätelaitteilla. Kaikki televisioyhtiöt, perinteiset televisiolaitteet tai niiden valmistajatkaan eivät tue HbbTV:tä, vaan ovat valinneet jonkin toisen, HbbTV:n kanssa kilpailevan teknologian. Jos HbbTV otettaisiin lakisääteisen siirtovelvoitteen piiriin, yhtä teknologiaa (Hbbtv) suosittaisiin muiden teknologioiden (esimerkiksi Android TV, Apple TV) kustannuksella, mikä vääristäisi kilpailua. DNA on valinnut internetpohjaiselle televisiolleen AndroidTV-teknologiaan perustuvan ratkaisun, joka ei tue HbbTV-teknologiaa.

Toimijoiden tulee toimia markkinoilla markkinaehtoisesti ja valita niitä teknologioita, jotka kulloinkin parhaiten palvelevat yritysten ja asiakkaiden tarpeita. Ei televisiovalmistajillekaan ole asetettu velvollisuutta käyttää valmistamissaan laitteissa jotakin tiettyä teknologiaa eikä kaikkien valmistajien televisiolaitteissa ole tänä päivänäkään HbbTV:tä. Lainsäätäjän tehtävänä ei ole tehdä internetpohjaisen television teknologiavalintoja.

Televisioyhtiön HbbTV-heräte ei ole aina signaloitu ainoastaan tiettyyn televisiokanavaan, vaan HbbTV heräte voi signaloinnista riippuen avata tarjolle mitä tahansa internetissä olevia sisältöjä. Toisin kuin lakisääteisessä pakkovelvoitteessa, osapuolten kesken sopimalla on mahdollista määrittellä se, mihin sisältöön HbbTV-heräte kohdistuu ja mitkä ovat osapuolten vastuut ja velvollisuudet yhtäältä toisiaan kohtaan ja toisaalta kolmansiin osapuoliin. DNA on jo sopinut ja myös parhaillaan neuvottelee televisioyhtiöiden kanssa muun muassa HbbTV-herätteen välittämisestä kaapelitelevisioverkossa.

2.5. Yhteisantennijärjestelmät

Kiinteistön omistajan on pidettävä huolta siitä, että asunnot säilyttävät tai jopa kasvattavat myyntiarvoaan ja ovat kiinnostavia myös vuokralaisille. Ylen televisio-ohjelmistojen katsojaosuudet pitävät huolen siitä, että kiinteistöissä on jatkossakin järjestettävä tekninen infrastruktuuri vapaasti vastaanotettavien radio- ja televisiolähetysten vastaanottamiselle, jotta audio- ja audiovisuaalisia palvelut ovat kiinteistössä asukkaiden saatavilla.

Nykyään myös jokaisella huoneistolla on mahdollisuus hankkia vaihtoehtoisia infrastruktuureja, joilla voi vastaanottaa esimerkiksi laajakaistan kautta tai laitteen omalla antennilla tv- ja radiolähetysiä myös muualta kuin yhteisantenniverkosta.

3. Ylen radio-ohjelmistot

3.1. Radio-ohjelmistojen siirtovelvoite ei täytä teledirektiivin mukaista välttämättömyyden edellytystä.

Sananvapaus toteutuu radio-ohjelmistojen vastaanottamisen osalta ilman siirtovelvoitettakin. Syy kaapeliverkon kautta tapahtuvaan radio-ohjelmistojen vastaanottoon on DNA:n asiakasyhteydenottojen ja -käyntien perusteella useimmiten antennivastaanottoa parempi äänenlaatu, siis käyttäjän kokemus mukavuus, eikä niinkään tekniset, taloudelliset tai osaamiseen liittyvät rajoitteet, joiden vuoksi käyttäjän sananvapauden toteutuminen voisi siirtovelvoitteen poiston myötä olla uhattuna.

Jokainen osaa tarvittaessa hankkia kaupasta radiovastaanottimen, jolla radiosignaali on vastaanotettavissa laitteen omalla antennilla paitsi kaapeliverkkoon kytketyssä asunnossa, myös missä päin tahansa Suomea. Radioita saa kaupoista halvimmillaan jopa 10-20 euron hintaan. Myös Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ja Huoltovarmuuskeskuksen suosituksissa varautumisesta kotitalouksille suositellaan jokaista kotitaloutta hankkimaan nimenomaan paristokäyttöisen radion – siis antennivastaanottoon tarkoitettun radiovastaanottimen, jolla myös vaaratiedotteet ovat vastaanotettavissa.

Radiota voi kuunnella paitsi em. halvalla ja helppokäyttöisellä radiovastaanottimella, jossa on oma antenni, sekä myös laajakaistayhteydellä internetin ylitse useilla erilaisilla päätelaitteilla (esim. älypuhelin, tabletti, tietokone, kotistereo, älytelevisio). Internetissä on useita erilaisia radiosovelluksia, ja sellaisesta löytyy myös Ylen radiokanavat (www.radiot.fi). Monissa kaapeliverkkoon kytkettävissä päätelaitteissa on jo pitkään hyvin yleisesti ollut myös mahdollisuus kuunnella radiokanavia kaapelilaajakaistan kautta internetin ylitse ilman, että käyttäjän tarvitsee edes ladata päätelaitteeseen mitään sovellusta tai ostaa sitä varten erillistä lisälaitetta.

Teledirektiivin mukaisia edellytyksiä radiokanavien pitämiseksi siirtovelvoitteen piirissä ei edellä kerrotun mukaan ole, koska radio-ohjelmistojen siirto kaapelitelevisioverkoissa ei ole välttämätöntä sananvapauden toteutumiseksi tai vaaratiedottamisen toteuttamiseksi.

3.2. Radio-ohjelmistojen siirtovelvoite ei ole oikeasuhteinen.

Radio-ohjelmistojen siirtovelvoite estää järkevän taajuuksien käytön digitaalisen infrastruktuurin kehityksen kannalta olennaisen kaapelilaajakaistan tarpeisiin. DOCSIS 3.1 -standardi mahdollistaa olemassa olevan kaapeli-infran käyttämisen nopeiden laajakaistayhteyksien toteuttamiseen ja standardissa taajuuksia 200 MHz:iin asti käytetään paluukanavana. Jos kaapelioperaattorit ovat velvollisia siirtämään ko. taajuuksilla julkisen palvelun radio-ohjelmistojen FM-signaalia, ne eivät voi hyödyntää paluusuunnan tarjoamaa kaistanleveyttä.

Nykytrendit näyttävät siltä, että etätyöskentely tulee pandemian jälkeenkin jäämään laajasti ihmisten ja organisaatioiden työskentelymuodoksi, minkä takia muun muassa etätyösovelluksille ja laajakaistayhteyksille tarvitaan nykyistä enemmän kapasiteettia laajakaistaverkoissa. Kansantaloudellisesti on paljon tärkeämpää edistää laajakaistaverkkojen kehittämistä tukemaan etätyöskentelyä kuin pitää yllä kaapeliverkkoja koskevaa pakkovalvoitetta broadcasting-muotoisten radiokanavien siirtoon, kun sillä saavutetaan suhteellisen pienen vastaanottajajoukon mahdollisuus parempaan äänenlaatuun kuin mikä näillä vastaanottajilla olisi vastaanottaessaan radiokanava antenniverkosta.

DNA:n asentajien kotikäyntien perusteella radio on kytketty kaapelitelevisioverkkoon vain noin 5 %:ssa kotitalouksista. Ylen esittämä luku 10 % on nähtävästi vain arvaus, joka ei perustu mihinkään faktaan, koska Yle ei DNA:n käsityksen mukaan juurikaan tee käyntejä kotitalouksissa. Arviomuistion mukaan kaapelilaajakaistan piirissä olevien kotitalouksien määrä on noin 0,5 miljoonaa. Ei ole oikeasuhtaista, että siirtovelvoitteen jatkamisella radio-ohjelmistojen osalta vietäisiin kaapelitelevisioverkosta radioiden käyttämä taajuusalue tehokkaammalta käytöltä, jossa radion kuuntelijamäärään suhteutettuna kymmenkertaiselta määrältä kotitalouksia vietäisiin mahdollisuus saada parempia etättyösovelluksia ja muita laajakaistapalveluita kaapelilaajakaistan kautta.

4. Siirtovelvoitteen jatkaminen

4.1. Tekijänoikeudet

Mikäli siirtovelvoitetta jatkettaisiin Ylen televisio-ohjelmistojen osalta, jatkaminen nykyisellään ei ole enää mahdollista, koska viimeksi vuonna 2016 tehdyn kansallisen arvion jälkeen tilanne markkinoilla on olennaisesti muuttunut eikä teledirektiivin edellytyksiä nykyiselle siirtovelvoitteelle ole. Kopiosto haastoi Telian markkinaoikeuteen vuonna 2018 vaatien Teliaa maksamaan mm. Ylen televisio-ohjelmistojen siirtämisestä Telian kaapelitelevisioverkossa sillä perusteella, että siirto olisi Kopioston väitteen mukaan tekijänoikeudellisesti arvioituna edelleen lähettämistä. Tällä hetkellä asia on korkeimmassa oikeudessa Kopioston valittua sinne markkinaoikeuden päätöksestä eikä korkein oikeus ole ottanut vielä kantaa siihen, antaako se valitusluvan siitä, onko kaapelitelevisiojatelussa mm. Ylen televisio-ohjelmistojen osalta kysymys edelleen lähettämisestä vai ei.

Edellä kerrotun oikeuskäsittelyn alkamisen jälkeen Yle on sopimusneuvotteluissa vaatinut, että teleyrityksen tulee vastata mahdollisesta edelleen lähettämiseen perustuvasta korvauksesta. Tällä hetkellä myös tekijänoikeuslakia ollaan muuttamassa kahden EU-direktiivin voimaan saattamisen johdosta, joista toinen direktiivi liittyy nimenomaan televisio-ohjelmistojen jakeluun, jolta osin tekijänoikeuslakia ollaan myös muuttamassa. Tällä hetkellä on epäselvää, onko korkeimmassa oikeudessa vireillä olevaan kysymykseen edelleen lähettämisestä tulossa tekijänoikeuslakiin jotakin muutoksia.

Tilanne markkinoilla on tällä hetkellä se, että on olemassa ilmeinen riski siitä, että teleyritys voisi joutua maksamaan Ylen televisio-ohjelmistojen siirrosta edelleen lähetykseen perustuvia korvauksia Kopiostolle. Mikäli Ylen televisio-ohjelmistojen kaapelitelevisiojaku Suomessa katsottaisiin edelleen lähettämiseksi, johtaisi tilanne siihen, että siirtovelvoitesäännös pakottaa teleyrityksen siirtämään Ylen televisiokanavat kaapelitelevisioverkoissaan ja samalla siirtovelvoitesäännös kieltää teleyritystä perimästä Ylen televisio-ohjelmista maksua käyttäjiltä eli taloyhtiöiltä. Siirtovelvoitesäännös kieltää teleyritystä perimästä televisio-ohjelmistojen siirrosta myöskään korvausta Yleltä. Jos Yle pysyisi jatkossakin kannassaan siitä, ettei se ota vastuuta edelleen lähetysoikeuksien hankkimisesta, olisi vaarana, että teleyritys joutuisi maksamaan Kopiostolle

korvauksia tekijänoikeuslain 25 i §:n nojalla, jota ei olla tällä hetkellä tekijänoikeuslain muuttamisen yhteydessä ehdottamassa muutettavaksi.

Ylen toiminta, mukaan lukien Ylen sisältöjen jakeluun tarvittavien oikeuksien hankkiminen oikeudenhaltijoilta, rahoitetaan kaikilta suomalaisilta perittävällä Yleisradioverolla. Laki Yleisradio Oy:stä velvoittaa Ylen siirtämään julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistonsa kaikille yhtäläisin ehdoin. Mikäli teleyritys joutuisi voimassa olevan tekijänoikeuslain nojalla maksamaan Kopiostolle Ylen televisio-ohjelmistojen siirrosta kaapelitelesioverkossa korvausta edelleen lähettämisen perusteella, teleyritys ei voisi siirtovelvoitesäännöksen mukaan näitä korvauksia periä Yleltä eikä omilta asiakkailtaan. Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännössä suuret yhteisantennijärjestelmät on myös rinnastettu tekijänoikeudellisessa arvioinnissa kaapelitelesioverkkoihin ja myös suurin osa kerrostaloyhtiöistä tulisi velvolliseksi maksamaan edelleen lähettämiseen perustuvaa korvausta Ylen televisio-ohjelmistojen siirrosta taloyhtiön yhteisantennijärjestelmässä.

Jos teleyritys ja taloyhtiöt joutuisivat maksamaan Kopiostolle korvauksia siirtovelvollisuuteen perustuvasta Ylen ohjelmistojen siirrosta, Ylen lakisääteline velvollisuus tarjota ohjelmistonsa kaikille yhtäläisin ehdoin ei toteutuisi. Myöskään Yleisradioveron tarkoitus ei toteutuisi, koska sillä kerättävällä Ylen rahoituksella hankittaisiin oikeudet vain antennivastaanoton osalta, mutta vain sellaisen antennivastaanoton osalta, jota ei tehdä kerrostalojen yhteisantennijärjestelmissä, eli Ylen hankkimat oikeudet kattaisivat lähinnä omakoti-, paritalo- ja rivitalokotitaloudet, mikä on noin neljäsosa suomalaisista televisiovastaanottajista. Tämänhetkessä tilanteessa siirtovelvoitesääntely ei voi enää jatkua nykyisellään, koska se ei ole teledirektiivin edellytysten mukaisesti kohtuullista eikä oikeasuhtaista. Teleyritysten omaisuuden suojaa rikottaisiin räikeästi eikä yhdenvertaisuus teleyritysten ja taloyhtiöiden osalta toteutuisi, vaan Yle saisi oikeudetonta etua säästämällä merkittävästi oikeudenhankintakuluissaan, kun se voisi jatkossa mitoittaa oikeudenhaltijoille maksamansa maksut pienemmiksi.

Kuten edellä on todettu, siirtovelvoitesääntely tulee kumota kokonaisuudessaan, mutta mikäli sitä tultaisiin joltakin osin jatkamaan, niin SVPL 227 §:ää tulee muuttaa niin, että Ylellä on velvollisuus hankkia tekijänoikeuslain mukaisilta oikeudenhaltijoilta oikeudet SVPL 227 §:n mukaiseen siirtoon. Teleyritysten lisäksi Ylelle asetettavan velvoitteen tulee koskea myös yhteisantennijärjestelmiä.

4.2. Siirrosta teleyritykselle aiheutuvat tekniset kustannukset

Ylen tulee maksaa operaattoreille siirtokapasiteetin käytöstä kohtuullinen korvaus. Teledirektiivin 114 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus määrittää asianmukainen korvaus artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden osalta eikä siirto kaapelitelesioverkossa eroa maanpäällisestä jakelusta. Molemmissa tapauksissa lähetyksen tekee televisioyhtiöstä erillinen verkko-operaattori.

SVPL 227 § sallii teleyrityksen periä käyttäjältä kohtuullisen maksun verkon ylläpidosta, mutta kieltää perimästä siirrosta korvausta Yleltä. Teleyritys perii kiinteistöiltä perusmaksua verkon ylläpidosta, mutta vastaavia kustannuksia syntyy taloyhtiöille ja kuluttajille myös antennijärjestelmien hankinnan ja kunnostuksen osalta. Joillain taloyhtiöillä tämä on jopa sisällytetty huoltoyhtiön vastuulle erillisen antenniurakoitsijan kutsumisen sijaan. Viimeksi markkinasta hallituksen esityksestä vuonna 2010 tehdyn arvion jälkeen markkina on olennaisella tavalla muuttunut. Siirryttäessä digitaaliseen televisiotoimintaan vuodesta 2008 alkaen on teleyritysten toiminnassa tapahtunut olennainen muutos. Aikaisemmin usein alueellisena monopolina toiminut teleyritys on lähtenyt kilpailemaan toisten teleyritysten toimialueille ja vastaavasti toiset teleyritykset ovat tulleet kilpailemaan aiemmin monopolina toimineen teleyrityksen toimialueille. Kilpailu on vuosi vuodelta alueellisesti laajentunut ja kiihtynyt. Kiivaimmin kilpailluilla alueilla teleyritys ei välttämättä saa enää lainkaan käyttäjältä maksua verkon ylläpidosta.

Antennijakelussa verkko-operaattorilla on oikeus vaatia Yleltä kohtuullista maksua Ylen ohjelmistojen jakelusta. Verkkoja tulee kohdella teknologianeutraalisti ja SVPL 227 §:ää tulee muuttaa siten, että Ylen tulee maksaa teleyritykselle kohtuullinen korvaus SVPL 227 §:n mukaisesta ohjelmistojen ja niihin liittyvien oheis- ja lisäpalveluiden siirrosta. Teledirektiivin 114 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus määrittää asianmukainen korvaus artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden osalta. Korvauksen määrää arvioitaessa voitaisiin luonnollisesti ottaa huomioon kaapelitelevisioverkkoon liittyvät erityispiirteet suhteessa antenniverkossa tapahtuvaan toimintaan eikä korvaustaso välttämättä olisi suoraan verrannollinen antenniverkossa perittävään korvaukseen. Mikäli syntyisi erimielisyyttä korvauksen kohtuullisuudesta, voitaisiin asia ratkaista Saksassa käytössä olevan mallin mukaisesti puolueettomasti laissa määritellyllä viranomais-, tuomioistuin- tai välimiesmenettelyllä.

5. Yhteenveto

DNA katsoo, että markkina on olennaisesti muuttunut siitä, kun viimeisin arviohetkellä voimassa olleen direktiivin edellyttämä kansallinen arvio siirtovelvoitteesta on tehty vuonna 2016. Markkinamuutosten vuoksi siirtovelvoite tulee poistaa kumoamalla SVPL 227 § kokonaisuudessaan.

Mikäli siirtovelvollisuutta edelleen joltakin osin jatkettaisiin ja teledirektiivin edellytykset sille olisivat perusteltavissa, tulee SVPL 227 §:ää kuitenkin muuttaa vähintäänkin niin, että Ylelle asetetaan velvollisuus hankkia SVPL 227 §:n mukaiseen ohjelmistojen siirtoon tarvittavat tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet kaikilta oikeudenhaltijoilta. Mikäli tällaista muutosta ei tehtäisi, siirtovelvollisuuden jatkaminen nykyisellään ei täyttäisi teledirektiivin edellytyksiä. Siirtovelvollisuuden jatkaminen ilman tällaista muutosta olisi nykyisessä tilanteessa edellä kerrotulla tavalla myös vastoin 7 §:ssä asetettuja Ylen julkisen palvelun velvoitteita laissa Yleisradio Oy:stä ja

vastoin Yleisradioveron tarkoitusta, jonka mukaan kaikilta peritään vero Ylen toiminnan rahoittamiseksi niin, että Yle tarjoaa sisältönsä kaikille yhtäläisin ehdoin.

Teledirektiivin mukaisia edellytyksiä siirtovelvollisuuden laajentamiselle ei ole.

Ojala Jyrki
DNA Oyj